

Köçülüğün İdeoloğu Nusret Kemal Köymen'in Köçülüğü Üzerine

Rıdvan KIZILKAYA*

Makale Bilgisi	ÖZET
Makalenin Geliş Tarihi: 19.11.2020	Köçülük ya da köye dönüş bağlamında köçülüğün fikri altyapı temelleri özellikle 20. yüzyılın başlarında en başat konu olarak kendini göstermiştir. Özellikle savaşların yoğun bir şekilde yaşanması, kıtlık ve yoksulluğun artması üzerine köylerden kentlere ciddi oranda göçün yaşanmasına neden olmuştur. Dolayısıyla köylerde oluşan bu boşluğun doldurulması kaçınılmaz olmuştur. Kurtuluş Savaşı'nın en önemli kaynağı köylerden karşılanmaktaydı. Cumhuriyetin kurulmasıyla birlikte köçülüğün tekrar gündeme geldiği ve köye dönük çalışmaların yapılması amacıyla yoğun bir çaba sarf edildiği söylenilebilir. Özellikle 1930'lardan sonra Türkiye'de köçülüğe ciddi anlamda bir eğilim söz konusu olmuştur. Bu çalışmanın ana omurga özelliğini taşıyan köçülük fikrinin ideoloğu olan Nusret Kemal Köymen'in bakış açısıyla dönemin köçülük yaklaşımı ele alınmıştır.
Makalenin Kabul Tarihi: 24.12.2020	

Anahtar Kelimeler: Nusret Kemal, Köy, Köçülük, Türkiye'de Köy.

On the Peasantry of Nusret Kemal Köymen, the Ideologist of the Peasantry

ABSTRACT

In the context of peasantry or returning to the village, the intellectual infrastructural foundations of the peasantry emerged as the dominant issue, especially in the early 20th century. Especially because of the intense wars, the increase in famine and poverty, a serious migration from villages to the cities was experienced. Therefore, it was inevitable to fill this gap in the villages. The most important source of the War of Independence was met from the villages. It can be said that with the establishment of the Republic, the village came back to the agenda and an intense effort was made to carry out studies on the village. In particular, there has been a tendency to the peasantry said seriously in Turkey after the 1930s. The peasantry approach of the period was discussed from the perspective of Nusret Kemal Köymen, who was the ideologist of the idea of peasantry, which is the main backbone of this study.

Key words: Nusret Kemal, Village, Peasantism, Village in Turkey.

GİRİŞ

Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerinden itibaren köylü ile şehirli arasındaki çatallaşmasının giderek arttığı bir dönem olması hasebiyle Türkiye Cumhuriyeti kurulduktan sonra iktidar kaynakları bu farklılıkları ortadan kaldırmak ve köylüleri Cumhuriyet rejimi içine dâhil etmek amacıyla çalışmalarını bu alana yoğunlaştırmışlardır. Türk toplumunun büyük çoğunluğu sosyolojik olarak köylülerden meydana geldiğinden dolayı aynı zamanda köylülerin dış dünya bağlantılarının zayıf olması öncelikli olarak köylülerin durumlarının ıslah edilmesiyle toplumsal birliğin işlevselliği bağlamında bir bütünlüğün sağlanmasını kaçınılmaz kılmıştır.

* Erzurum Atatürk Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü, Doktora Programı Öğrencisi, Erzurum/ Türkiye. E-posta: rkizilkaya34@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-0545-5392.

Köycü düşünce ilk olarak Cumhuriyet öncesinde, Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde ortaya atılmıştır. Bu durumun en önemli alt yapısı özellikle II. Meşrutiyet'in ilanı döneminde Türk milliyetçiliğinin ortaya çıkmasının büyük rolü vardır. Bu dönemde köye karşı bir eğilim başlamış ve bu bağlamda dönemin etkin dergisi olan Türk Yurdu'nda köycülük temaları yazılar yazılmıştır (Karaömerlioğlu, 2002:285).

Kırsaldaki modernleşme hamlesi 1924 yılında çıkartılan köy kanunu ile ülke geneline yayılmak istenmişti. Köy kanunu ile mevcut köy mekânları sıhhileştirilirken ve yeni yapılan numune köyler modern köy için örnek oluşturacaktı (Resmi Gazete, 1924: 336). Dolayısıyla köy-kent arasında sosyomekânsal denge yaratmak kurucu kadrolar için kırsal alanda ekonomik ve sosyal bir kalkınma yolunda mutlak bir ön koşuldu.

Bu bağlamda 1930'lardan sonra modern anlamda köylerin kurulması ve köycülüğün bu modernite ile cumhuriyet rejimi ile bütünleşmesi olası sorunların ortadan kaldırılacağı inancıyla hareket edilmiştir. Özellikle devlet-millet bütünleşmesinin en önemli sacayağı ise 1932 yılında kurulmuş olan Halkevleri aracılığıyla sağlanmaya çalışılmıştır. Türk toplumunun sosyolojik yapısı göz önüne getirildiğinde toplumun yarısından fazlası köylerde yaşamakta ve aynı zamanda tarımla uğraşmaktadır. Hem modern bir toplum inşa etmek hem de modern yöntemlerle tarımın geliştirilmesi oldukça önemli görülmüştür. Bu anlamda Halkevleri ve Halkodaları aracılığıyla inkılaplar köylere kadar götürülerek halkın bilinçlenmesi arzulanmıştır. Ayrıca 1930'dan sonra devletin köylüyü eğitmek ve zenginleştirmek için yaptığı geniş kapsamlı ekonomik, eğitimsel ve kültürel uygulamalar değil, bir bilim dalı olarak ele alınan köycülüğün, pratik uygulamaları kadar ve kuramsal altyapısının da oluşturulmasıdır. Köycülük; bu dönemde yalnızca köyün geliştirilmesi ve zenginleştirilmesi çalışması değil aynı zamanda bilimsel bir kırsal modernleşme hamlesi olarak da ifade edilebilir (Ömercioğlu, 2003: 14). Bunun yanı sıra köyün sosyal, siyasal ve ekonomik anlamda dönüştürülmesi temel hedef haline gelmiştir.

Cumhuriyet tarihinin en önemli gelişmeleri arasında gösterilen köycülük hareketi özellikle kırsal bölgeleri çağdaş ve modern bir görünüme kazandırmak amacıyla bir takım projeler hayata geçirilmeye çalışılmıştır. Bu doğrultuda "İdeal Cumhuriyet Köyü Planı" olarak da tasarlanan bu programla köy için hazırlanan rapor, köy evleri ve köy yerleşmesi sorununa çözüm bulmak noktasından oldukça önemlidir. 1935-1937 yılları arasında "İdeal Cumhuriyet Köyü Planı" ile köy ve köylü sorunlarına reel bir yaklaşım olarak ifade edilebilir (İnan, 1972: 7).

Atatürk tarafından çağdaş, çevreci bir köy yaratma amacı ile yapılmış bu proje içerisinde köy hayatını etkileyen etmenlerle donatılmıştır. Köy konağı, cami, okul, sağlık ocağı, otel, han, çocuk bahçesi ve fabrika şeklinde işlevselliği bakımından köy hayatının canlı tutulması amaçlanmıştır. Aslında buradaki temel gizin köylülerin şehirlere göç ettirilmesinin engellenmesi ve kırsal bölgelerin yapısal olarak yaşanılır hale getirilmesidir (Atabeyoğlu, 2017: 178-179). Atatürk, köy ve köyde yaşayan insanların da gelişmesi için gereken tüm tedbirlerin alınmasını istemiş, hatta ulusal ekonomi kalkınmasında vermiş olduğu direktiflerle köylülerin yanında olduğunun mesajını vermiştir. Bu doğrultuda köylülere dağıtılan traktör, pulluk ve çiftçilere dağıtılan ziraat ürünleri ile modern ziraat merkezlerinin kurulmasıyla Türk köylüsü ve çiftçisinin yetiştirilmesini sağlamıştır. Bu durum Atatürk'ün her zaman Türk köylüsünün yanında olduğunu göstermesi bakımından oldukça önemlidir (Güçlü, 2017:214).

1. Nusret Kemal Köymen Kimdir?

Nusret Kemal Köymen (1903-1964) yılında İstanbul doğumlu olup ilköğrenimini Kadıköy Numune Mektebi'nde gerçekleştirmiş daha sonra 1919'da İstanbul Amerikan Koleji'ne girerek 1926'da ticaret bölümünden mezun olmuştur. Eğitim hayatından sonra iş hayatı 1931'de Dil Heyeti kâtipliği, 1932-1933'te Kadıköy Lisesi İngilizce öğretmenliği (Maarif Vekâleti Dairesi, Ankara 1933), 1936'da Ankara Erkek ve Kız liseleri İngilizce öğretmenliği (Maarif Vekâleti Dairesi, Ankara: 1933) yapan Köymen 1936-1937 yılları arasında ABD'de Wisconsin Üniversitesi'ne devam ederek, köy sosyolojisinde "Cemiyet Teşkilatlanmasının Birimi Olarak Köy" teziyle M.A. derecesiyle mezun olmuştur (Maarif Vekâleti Dairesi, Ankara: 1933) Nusret

Kemal Köymen, 1932'den 1936 tarihine kadar Cumhuriyet Halk Partisi Genel Sekreterlik bünyesinde yayın hayatını sürdüren Ülkü Dergisi'nde müdür olarak çalışmalarını sürdürmüştür (BCA, 490.01/386.1633.2).

Köymen, 1938-1942'de Ziraat Alet ve Makineleri Okulu İngilizce öğretmenliği ve Tarım Bakanlığı Yayın Müdürlüğü, 1945-1951'de İstanbul Amerikan Koleji Teknik Okulu Kültür dersleri ve bölge plancılığı öğretmenliği, 1953-1959 arasında Talim ve Terbiye Kurulu üyeliği görevlerinde bulunmuş ve bu görevde iken Gazi Eğitim Enstitüsü eğitim sosyolojisi derslerinin ilk öğretmeni olmuştur (Stone, 2013: 10-11).

Köycülük ile ilgili olarak önemli çalışmaların yaşandığı bu dönemde dünyada da yeni açılımlar söz konusu olmuştur. Brüksel'de 1935'te köy ve köylü sorunu üzerine bir kongre düzenlenmiştir. Türkiye adına da Nusret Kemal Köymen katılarak, köycülük adına atılan yeni adımları yerinde gözlemlene fırsatını yakalamıştı (BCA, 19.06.1935). Bunun yanı sıra 1938'de Moskova'da düzenlenen ziraat sergisine katılmak ve buradaki bazı tekniklerle tohum örneklerini almak amacıyla Köymen Moskova'ya gönderilmiştir (BCA, 30.07.1938).

Soyadı kanunu ile birlikte köycülük üzerine yapmış olduğu çalışmalardan dolayı kendisine "Köymen" soyadı verilmiştir. Köycülük üzerine yapmış olduğu çalışmalarını Halkçılık ve Köycülük adı altında kitaplaştırmıştır.

2. Dünya Örneklerinde Köy ve Köycülük

Nusret Kemal Köymen, "Bir Köy Terbiyesi Örneği" başlığı adı altında konuyu değerlendirirken özellikle vurgulamaya çalıştığı nokta daha çok dışardaki köy örneklerinden hareketle bir tez ortaya koymaya çalışmış olmasıdır. Köymen, Türkiye'de köycülük adına uygun bir profil oluşturmak amacıyla dışardaki köy örnekleri üzerinde uzun çalışmalar gerçekleştirmiştir. Bu bağlamda örnek olarak Amerika'yı seçtiğini söylemek mümkündür. Amerika dışında dikkatini en çok yoğunlaştırdığı ve aynı zamanda köylü hareketleri bakımından çok aktif bir konumda olan Rusya'nın da önemli bir yer edindiği idi. Bu şekilde örnekleri çoğaltmak mümkündür. Türkiye'deki köy sorunlarını daha demokratik bir platformda ele alan Köymen, özellikle yurtdışındaki örnekleri üzerinde daha çok durmuştur. Bu anlamda Danimarka'yı çok ayrı bir konumda görmüştür. Kendi ifadesi ile: "*Halk terbiyesinin vatanı olan ve halk terbiyesi sayesinde halkını, dünyanın en münevver, en teşkilatlı, en hür, hatta en mesut ziyaretçisi haline getirmiş olan Danimarka'yı tetkik etmeden geçemezdim*" (Köymen, 1933: 416). Burada Danimarka'nın önemine işaret edilmiştir.

Köymen, bu sefer yönünü Uzak Doğu'ya çevirerek Çin üzerinden hareketle kıyaslamalı bir şekilde konuyu zenginleştirmek istemiştir. Çok eski bir medeniyete sahip olan Çin'in bir hayli geri kalmasını irdelerken buna sebep olan durumun Çin'in halkından ve köylüsünden uzak kalmasına bağlamıştır. Ancak Çin, bu durumun farkında olmuş olmalı ki halkına ve köylüsüne geri dönerek bu alandaki eksikliğini tamamlamaya yönelik adımlarla adeta geri kalmışlığını kabul ederek faaliyetlerini bu alanda yoğunlaştırmıştı. Çin, köylüsünün çağdaşlaşması adına çözüm üretme noktasında ciddi bir gayret sarf ettiğini özellikle belirtmişti (Köymen, 1933: 416).

Köymen, bu şekilde bir yol haritası belirleyerek konunun önemini göstermeye çalışmıştır. Farklı ülkelere kulaç atarak köy ve köylülerin sorunları karşısında örneklem oluşturarak Türkiye'de de bir köy projesi bağlamında köye dönüş ve halkla bütünleşme metaforu aracılığıyla oluşturulmaya çalışılan köy örneklerinin verimi sağlama noktasında atılacak adımları betimlemiştir. Amerika, Rusya, Danimarka ve Çin örneği üzerinden hareketle vermeye çalışmış olduğu donelerle rotayı çizerken aslında buralarda köy hayatının ve köylülerin yaşam koşullarının nasıl olduğunun portresini göstermek istemiştir. Meksika'yı çok farklı bir konumda gören Köymen, Meksika örneği üzerinden hareketle köy, köye, köylüyü ve halkı daha geniş bir şekilde ele almıştır. Aslında Meksika örneği üzerinde daha çok durmasının sebebi ise Meksika'nın her yönüyle Türkiye'ye ciddi anlamda benzemesinde yatar. Coğrafi, demografik, kültürel ve yaşam tarzları bakımından Türkiye ile ortak noktalarının oldukça fazla olduğunu belirten Köymen, Meksika'nın bu

sebeplerden dolayı dikkate değer olduğunu özellikle vurgulamıştır (Köymen, 1933: 417). Buradan hareketle Meksika'nın Türkiye açısından iyi bir örnek olacağına mesajı yatar.

Meksika gözlemleri oldukça ilginç olan Köymen, aslında gerçekleri tüm çıplak yönleriyle gözler önüne sermeye çalışmıştır. Şehir ile Köy arasında ciddi anlamda bir kopukluğun olması ve aynı zamanda modern yapıları şehirler inşa edilirken göz ardı edilen köylerin bu durumdan olumsuz bir şekilde etkilendiğinin altını çizmiştir. Ancak duruma bu kadar pesimist yaklaşmayan Köymen, bu uçurumun okullar aracılığıyla kapatılacağına inancındaydı. Şehir ile kırsal kesim arasında bir kopukluğun olmasına rağmen her köyde bir okulun olması da geleceğe dair endişeleri azaltan sebep olarak kaydedilmiştir. Çünkü okul sadece eğitim verilen yer olarak değil aynı zamanda kültürün devamı, kültürel mirasın paylaşımını sağlama ve millet bilincinin diri tutulduğu önemli mekânlar olarak tasvir edilmiştir. Ayrıca inkılap hareketlerinin halka ulaşmasında köprü vazifesi gören okullar devlet-halk bütünleşmesinin en önemli sacayağı olarak yorumlanmıştır (Köymen,1933: 417).

Meksika İhtilali beraberinde önemli gelişmeleri getirmiştir. Özellikle topraksız çiftçinin toprak istemesi ve sosyal adalet arayışları ihtilalin başlama sebebi olarak görülmüştür. İhtilal ilk etapta köylüler arasında sadece toprak ve adalet bağlamında önemli görülmüş ancak daha sonraki süreçlerde halkın bilinçlenmesine dönüşmüştür. Bilinçlenme yolu olarak da eğitim adına yeni adımların atılmasına zemin hazırlayan gelişmeler hız kazanmış ve Eğitim Bakanlığı'nın kurulması kaçınılmaz görülmüştür. İhtilalin fikirleri ve felsefesinin bilinmesi amacıyla eğitim kurumlarının oluşturulması kısa süre zarfında halkın bilinçlenmesi ve uyanması açısından oldukça önemli gelişmeleri beraberinde getirmiştir. Okul ve ihtilal ikilemi Meksika halkı için aydınlanma ve toplumsal uyanışın önemli bir adımı olarak ifade edilmiştir. Dolayısıyla bu durum Meksika köylüleri açısından varlıklarını ispat etme gücünün ifadesiydi (Köymen, 1933: 418-419).

Meksika halkının içerisinde bulunduğu psikososyal durum itibarıyla yaşanan sıkıntılar köylerin, halkın kendi varlığı üzerinde potansiyel güç konumunda olan diğer imgelere karşı bir duruş olarak ele alınmıştır. Mesela Meksika halkının eğitimsiz ve kültürsüz olması elbette inkılapların uygulanması noktasında oldukça güçlük yaratmıştır. Ancak şurası çok önemli ki; inkılapların başarılı bir şekilde uygulanması ancak ve ancak halka mal edildiği takdirde bir değer kazanır. Bu sebepten dolayı Meksika'da köylülerin aydınlanması ve inkılaplardan haberdar olması amacıyla köylerde okulların açılması kaçınılmaz olmuş ve öğretmenlerin yetiştirilmesi oldukça önemli görülmüştür. Fakat burada önemli bir eksiklik daha var ki; o da Meksika'nın ekonomi noktasında ciddi anlamda sıkıntı içerisinde olmasıdır. Bu sorun Meksika'da sosyal dayanışma ruhuyla bir çözüme kavuşturulmuştur. Okulların açılması noktasında devlet-halk bütünleşmesinin en güzel örneği olarak Köymen, Meksika'yı göstermiştir. Bunun yanı sıra ortak bir kültür birliği sağlamak amacıyla diğer faaliyetlere de öncelik verilmiştir. Örneklerle zenginleştirmek gerekirse; tiyatroların açılması, okullarda büyükler –kadın, erkek- için halk kurslarının açılması, kültür faaliyetlerinin yapılması, spor müsabakaları, panayırın düzenlenmesi gibi birçok önemli aktivite yapılarak halkın bilinçlenmesi ve kenetlenmesi arzulanmıştır (Köymen, 1933: 420-422).

Okullar kültür faaliyetleri dışında imar faaliyetleriyle de köylerin modernleşmesi adına çalışmalara öncülük etmiştir. Yine şu örnekler verilebilir; köylüler aracılığıyla köyün su ihtiyacının giderilmesi amacıyla suyu kuyuları açmak, yol yapımı, posta ve telgraf hatları açmak, hamamlar, kooperatifler, sağlık alanında hastanelerin açılması ve hastalıkla mücadelenin sağlanması adına sağlık kuruluşlarının yaygınlaşmasına öncülük etmek, görüldüğü bunlar köy okullarının yapmış olduğu önemli faaliyetler arasında yer almıştır. Modern bir toplum yaratma ve inşa etme süreci elbette uzun bir dönemi kapsar. Bunun en önemli geçiş yolu olarak köyler bağlamında modern toplum inşa edilebilir. Devlet-halk bütünleşmesinin en önemli sacayağı yine köylerden geçer realitesi unutulmamalıdır. Yapılan inkılapların halk tarafından içselleştirilmesi ve karşılık bulması ancak eğitim yoluyla gerçekleştirilir. Köymen, buradaki gözlemlerinden hareketle Meksika'nın modern bir toplum yaratma yolunda verdiği amansız mücadeleyi takdirle karşılarken bu noktada Türkiye'ye iyi bir örnek olacağı gerçeğini de eklemeyi gerekli görmüştür (Köymen, 1933: 424).

3. Türkiye’de Köycülük

Köymen, toplumu oluşturan ve toplumu bir araya getiren en önemli yapı taşının halk olduğunu savunmuştur. Konuya geçmeden önce Köymen, halkın tanımını şu şekilde ifade eder: *“Halk, bir memleketin hudutları içinde, memleketin en umumi kültürüyle birbirine bağlı olan ve aşağı yukarı aynı kazanç ve yaşayış seviyesinde bulunan büyük ekseriyet, büyük orta tabakadır.”* Devamında Türkiye’de halkın sosyal bir sınıf ya da zümreye ayrılmadığını özellikle belirtmektedir. Aslında özetle söylenilecek olursa Türkiye’de halk demek köylü demektir (Köymen, 1933: 185).

Köymen, halkçılık kavramını biraz daha açarak asıl varmak istediği alana doğru çekmeye çalışır. Halkçılığı iki ana akım etrafında temellendirmeye göre tasnif eder. Aslında tanım olarak halkçılığı ikiye ayırmaktadır. Bu doğrultuda halkçılık; birincisi devlet halkçılığı ikincisi toplum halkçılığı olarak kategorize edilmiştir. Dolayısıyla cumhuriyet rejiminin temel prensibi olan halkçılık ya da halk egemenliği doğrudan halkın yönetime katılması demektir. Buna karşın Köymen, bu şekilde olmadığını şu ifadeleriyle eleştirmiştir: *“Halk hâkimiyeti namına halkın gücü ve kanı kullanılarak yapılan inkılaplar çok geçmeden zümre hâkimiyetleri şekline inkılap etmiş ve halkçılık şuurunu yavaş yavaş kaybetmiştir. Cumhuriyetçiliğin temeli halkın memleketi idare edebilecek bir seviyeye planlı bir surette yetiştirilmesi olduğu halde, halk hiçbir yerde ve hiçbir zaman bu seviyeye getirilmemiş ve halkın cahilliği ve zaafı cumhuriyetçilik namına zümreler tarafından istismar olunmuştur”* (Köymen, 1933: 186). Halkçılığın göz ardı edildiği değerlendirilmesi ön plana çıkmaktadır.

Köymen, halkı merkez noktaya yerleştiren bir egemenlik anlayışının geçerli olmasını ısrarla vurgulamıştır. Hem cumhuriyetin prensip olarak bu anlayışı benimsemesi hem de demokrasinin olmazsa olmazı olarak halkın bir devletin en önemli parçası olduğu gerçeğinin unutulmaması gerektiğini özellikle ifade etmiştir. Ayrıca halkın bilinçlenmesi inkılaplar noktasında da hayati görülmüştür. Bu noktada devletin üzerine önemli görevlerin düştüğünü belirten Köymen, devlet-halk ilişkisi açısından hayati bir öneme haiz olan bütünleştirici rol gereği halkın devlet nezdinde önemli görülmesi ve değer verilmesini istemiştir. Halkın ihtiyaçlarını giderme noktasında devletin daha hassas davranması gerektiği düşüncesiyle modern bir devlet ya da toplum yaratma yolunda olan Türkiye’nin halkın isteklerine kayıtsız kalmaması gerektiğini ısrarla belirtmiştir. Modern bir toplum yaratma yolunda emin adımlarla ilerlemek isteyen Türkiye’nin halkını bilinçlendirme noktasında daha fazla mesai harcamasını arzulamıştır. Bilinçlenmenin en önemli sacayağını Halkevleri, Halkodaları ve Halk Partisi’nin halkçılık metaforuyla üstlenmiş olduğu bu şuur ülke yayma noktasında oldukça gayretli olduğuna dikkatleri çekmek istemiştir. Ancak devlet bu uğraşı verirken halkın da aynı şekilde kayıtsız kalmaması gerektiğini ise şöyle belirtir; toplumun önemli kesimleri –aydınlar, entelektüeller – olan vatandaşlarında bu oluşumların faaliyetleri içerisinde bulunmak ve ilerlemesine ön ayak olunması tavsiye edilmiştir. Ümit var olduğunu şu cümlesinde hissetmek mümkündür; büyük bir ülkü etrafında toplanan, azim ve güçle hareket eden tek amacının bu mefkûre uğruna mücadele etmek olan gençlerin çoğalacağına muştusudur (Köymen, 1933: 190).

Türk inkılabının üzerine almış olduğu en büyük görevin halkçılık olduğunun altını çizen Köymen, halkçılığın bir anlayış ve ülkü olduğunu vurgulamasıdır. Dolayısıyla halkçılığın özünü teşkil eden en önemli etmenin halk arasında herhangi bir şekilde ayırımı yapılmamasıdır. Belli zümrelerin ya da grupların tahakkümü altında ezilen halklar değil devletin eliyle bütün vatandaşlara eşit bir şekilde muamele edilen bir yapıdan söz etmiştir (Köymen, 1934: 41). Köymen devamında sözlerine şu vurguyla son verir: *“Marksizm içtimai telakkisinde üstün bir amele sınıfı kabul eder ve köylüyü de ameleleştirerek cemiyetin sevk ve idaresini ferdi mevcudiyetini silmeğe çalıştığı bu amele kümesinin diktatörlüğüne vermeği hedef edinir; iktisatta ise ferdi mülkiyeti kaldırarak devlet mülkiyetini onun yerine koymak ister; ve dünya ve dünya görüşünde beynelmilelcidir”* (Köymen, 1934: 41). Marksizm’in Türk inkılabının dayandığı ilkelere aykırı olduğunu ifade etmiştir.

Türk inkılabının temel hedefi şuurlu ve bilinçli nesilleri eğitimle yetiştireceğini ısrarla vurgulama gereği hisseden Köymen: “Köy Seferberliğine Doğru” yazısında genel olarak köylerin vahametini şöyle izah eder; Anadolu’da 40 bin köyün varlığına rağmen bu köylerin yaklaşık 37 bininde ne okul, ne posta ne de dükkânların olmadığını öne sürmüştür. Daha vehim olanı ise bu köylerde 11 milyon insanın yaşadığını ancak okuma-yazma oranının yüzde iki olduğunu da özellikle eklemiştir. Köylerin dünyadan haberlerinin olmadığını ısrarla belirtirken aslında eğitimin ne kadar önemli olduğuna işaret etmiştir. Bu sorunlar bağlamında ülkenin ve köylülerin içerisinde bulunduğu durumu gözler önüne sermiştir (Köymen, 1933: 355).

Bu olumsuz tablo karşısında tamamıyla ümitsiz olmadığını altını çizen Köymen, yeni kurulmuş bir devlet olan Türkiye’nin inkılaplarla bu durumu aşacağını özellikle vurgulamıştır. Devamında duygularını şu şekilde tarif eder: *“Fakat şunu da ilave edelim ki, elde dünyanın en güzel ikliminde bulunan, toprağın üstü münbit, altı dolu, coğrafi bir vahdet arz eden, siyasi emniyeti temin edilmiş, taze bir inkılapla ilerleme yolları açılmış bir memleket ve her şeyin üstünde, damarlarda en şerefli geçmişin ateşini ve insanlığın özünü taşıyan “asil bir kan,” var. Şüphe yok ki Türk dalgalı tarihinin inişlerinden birini geçiyor; inkılap hamlesi onu dalganın çukurunda kurtarmış, yükseltmeğe başlamıştır. Bu hamle hızıyla medeniyet yolunda kaybettiğimiz zamanı kazanmak mümkündür”* (Köymen, 1933: 355).

Özellikle vurgulamış olduğu noktaya dikkat edilecek olursa medeniyet bağlamında geri kalmışlığın vermiş olduğu kayıptan yakınmıştır. Ancak bu durumun bir dezavantaj olarak değil de avantaja çevirme yollarını da aralamıştır. Bu bağlamda şu mısrası konuyu özetler niteliktedir: *“Hatta diyebiliriz ki medeniyet yolunda geri kalmış olmamız bir zarar değil, belki kârdır.”* Dünyanın önde gelen devletlerinin içerisinde buldukları çıkmazı değerlendiren Köymen, bu devletlerin de istedikleri konumda olmadıklarını belirtmiştir. Burada önemli olan geleceğe dair planlamada en uygun ve doğru yolun seçilmesidir. Batı’dan faydalanmayı önemli gören Köymen, aslında teknolojik donanımların kullanımı babında konuya yaklaşmıştır. Batı’nın bu noktada başarılı çalışmalar gerçekleştirdiğini itiraf ederken aslında bunu kastetmiştir. Modernleşen batı karşısında doğunun geri kalmışlığını irdeleyen Köymen, daha çok bilimsel alanlarda yapılan çalışmaların örnek alınması gerektiğinin mesajını vermiştir. Yeni gelişmeler karşısında köhnemiş bilgilerin ya da teknolojik araç-gereçlerin büyük bir engel olduğunu iddia etmiştir. Savını kuvvetlendirmek adına şu notu düşmüştür: *“Filhakika, eski makineler, eski tarzda tesisat bugün Avrupa ve Amerika’da fennin en son buluşlarını tatbik edilebilmesinin en büyük engellerinden biridir”* (Köymen, 1933: 355).

Batı’daki gelişmeleri bu şekilde ele alan Köymen, bu noktada batının üç önemli yanlısını tespit eder ve bu durumun açmış olduğu olumsuzluğu aktarmıştır. Bu cümleden, birincisi milli ekonomiyi her şeyiyle eşit bir şekilde tutmama, ikincisi, en çok üzerinde durduğu husus şehir ve köy diye halkın iki katmana ayrılması ve üçüncüsü ise halkı yönetime katma noktasında ayrıştırıcı bir politikanın izlenmesinde görmüştür. Türkiye’nin dünya ekonomi dengesinde İngiltere, Almanya ve Fransa örneğinden hareketle farklı bir konumda olduğunu şöyle değerlendirmiştir: *“Biz cihan iktisat muvazenesindeki yerimizi nasıl muhafaza edeceğimizi, harici ticaretimizi nasıl koruyacağımızı, düşünmek hususunda İngiltere, Almanya, Fransa gibi içinden çıkılmaz bir vaziyette değiliz”* (Köymen, 1933:355).

Halk egemenliği ilkesinin Türkiye için oldukça önemli bir metafor olduğunu ısrarla belirten Köymen, modernleşmenin, kalkınmanın ve ilerlemenin ancak kırsal bölgelerin iyileştirilmesiyle gerçekleşeceği inancında olmuştur. Hatta milli ekonomi politikasının daha aktif yapılması ve aynı zamanda köylülerin kazançlarının artırılması bağlamında Türkiye’nin ekonomi dengesinde çok büyük bir gelişmenin kaçınılmaz olduğunu ön görmüştür. Türkiye’nin batıda olduğu gibi ayrıştırıcı değil birleştirici unsurları göz önüne bulundurmasını arzulamıştır. Yukarıda da değinildiği gibi batının içerisinde bulunduğu üç ana esas tespit babında şehir ve köy olarak bir kutuplaşmanın olmamasını özellikle vurgulamıştır. Parça bütün ilişkisinden hareketle birbirini tamamlayan şehir ve köy halkının aynı kültürün devamı olduğunu ifade etmiştir. Konuya yaklaşımını şu şekilde özetlemek mümkündür: *“Şehirle köyü ruh itibariyle, kültür itibariyle, medeniyet itibariyle birbirine kavuşturmak istiyoruz”* (Köymen, 1933:356). Sosyolojik olarak bütünlük halinde bir toplum arzusu göze çarpmaktadır.

Türk toplumu incelendiğinde sosyal sınıf ayrımının olmadığına altını çizen Köymen, herkesin eşit derecede eşit haklara sahip olduğunu sürekli vurgulamıştır. Şehirlisinden tutun köylüsüne kadar herkesin çalışmakla yükümlü olduğunu belirtmiştir. Buna karşın yeteri ölçüde başarılı olunamadığını ve verim noktasında istenilen sonuçların alınmadığına işaret etmiştir. Bu durumun altında yatan sebebi teşkilatlanma noktasında ciddi oranda bir eksikliğin olmasına bağlamıştır. Devamında bu sorunsalı ortadan kaldırmak için yollarını aralarken şöyle tasnif eder; boş yapılan işler, göç sorunu, birbiriyle bağlantısız kurumlar ve ortak bir hedef etrafında birleşmeme. Ancak bu sorunsalı irdelerken şu gerçeği de göz önünde bulundurmak ister; ülkenin büyük yıkıntıdan sonra tekrar yapılandırıldığı bu dönemde bu tür aksaklıkların olmasını da doğal karşılamıştır. Şu örnekleme düşüncesine bir zemin hazırlar: *“Bugün bir garp köylüsünün bilmem kaç beygir kuvveti ile yaptığı işi Türk köylüsü on bir milyon insan kuvvetiyle yapıyor”* (Köymen, 1933:356).

Türk inkılabının daha da başarılı sonuçlar doğuracağına inancında olan Köymen, maddi ve manevi bir birlikteliğin sonucu olan bu inkılapları Türk halkının en büyük mirası olarak görmüştür. İnkılapların daha köklü olması amacıyla en önemli iş köyleri teşkilatlandırmak ve Türk köylüsünü milli ekonomi savaşında en önemli silah olarak merkez-çevre ilişkisi bağlamında başat unsur haline getirilmesini arzulamıştır. İnkılaplar noktasında köyleri merkeze yerleştiren Köymen, uygulamada köylerin en önemli rolleri inkılapları özümsemesinde görmüştür. Aslında inkılapların köylülerle birlikte yapılmasının mesajı verilmeye çalışmıştır. Bir de zorlama ile değil köylülerin isteyerek iştirak etmesini de çok önemli görmüştür. Konunun özeti mahiyetinde olan şu ifadesi oldukça önemlidir: *“İnkılap esaslarımızın emrettiği, bütün bu işlerde, kendine taallük eden işlerde köylünün her şeyi kendi bilerek, kendi isteyerek yapmasıdır”* (Köymen, 1933: 356). Halkın inkılaplar noktasında bilinçlenmesinin pozitif sonuçlar doğuracağına inancında olmuştur.

Türk inkılabının en önemli yönünü demokratik oluşumunda gören Köymen, batının demokrasi noktasında gösterişten ibaret olduğunu ileri sürmüştür. Batı’daki demokrasi söylemlerinin değerini yitirdiğini özellikle demokratik uygulamaların sözde kalarak uygulanmadığını eleştirdiği nokta olarak vurgulamıştır. Aslında demokrasinin belli zümrelerin tahakkümü altında olduğunu da özellikle eklemiştir. Halk egemenliği ilkesiyle bağdaştırdığı demokrasi fikrini Türkiye’de uygulanabilirliği noktasında ele alarak demokrasi ruhunun Türkiye’de daha sağlam olduğunu ısrarla vurgulamıştır. Türkiye’nin demokrasi yolunda önemli ve emin adımlarla ilerleyeceğine yönelik olan inancı tamdır. Türk toplum yapısı sosyolojik olarak incelendiğinde sosyal tabakalaşmaların olmadığını ve demokrasi ruhunun daha sağlam bir şekilde kök salmasını Türk köylüsünün kültür seviyesinin yükseltilmesiyle eşdeğer gördüğünü not düşmüştür (Köymen, 1933:356).

İnkılapların uygulanabilirliği bağlamında merkez çevreye yerleştirdiği köyleri şu üç ana temel üzerinde değerlendirir. Aynı zamanda tavsiye niteliğinde olan bakış açısı oldukça önemlidir. Şöyle ki; birincisi köylerdeki ekonomik yapıyı teşkilatlandırmak, ikincisi ülkenin bel kemiğini oluşturması bakımından köylerin kalkınmasını sağlamak ve üçüncüsü ise şehir ile köylerin bağlantısını sağlayarak oluşacak uçurumu önlemek gibi önemli tespitlerde bulunarak sosyal düzende yeniliklere işaret etmiştir. Bunun dışında bütün bunları kapsayan bir diğer önemli nokta da köylüyü tam manasıyla bir demokrasi vatandaşı ve ülküsüyle yetiştirmek (Köymen, 1933: 356-357).

Köymen’in yukarıdaki açıklamaları ışığından hareketle ortaya koymak istediği temel sunu köy meselesine etkili çözümler üretmek olduğu muhakkaktır. Bu bağlamda köy meselesi ile ilgili olarak iki önemli başat konunun ortaya çıktığı söylenebilir. Bunlardan birincisi köyün imarı, ikincisi köylüyü yetiştirmek. Bu iki konuyu eşelediğimizde köy sorununa reel bir bakış açısıyla bakılabilir. Köyün imarı ile ilgili olarak çözüm önerileri sunan Köymen, yapılması gerekenleri şöyle sıralar; köylülerin ev, yol, mimari, su sorunu, posta gibi temel alt yapı hizmetlerin karşılanmasını dile getirmiştir. Köylüyü yetiştirme meselesine gelince bu başlık altında irdedeği asıl konu daha önceden de değinildiği gibi okul, posta, market gibi önemli unsurların yokluğu üzerine idi. 40 bin köyün 37 bininde okul, posta ve marketlerin olmadığını verilerle açıklamaya çalışan Köymen, bu uçurumun çok büyük bir sorun olduğunu ifade etmiştir. Konunun önemi ve kapsamı açısından şu açıklaması hayli dikkat çekicidir: *“40 bin köyümüzün 37 bininde mektep, posta, dükkân gibi medeniyet yayıcılarından hiçbiri yok. Ve bu köylerin çoğunda bundan on bin sene evvel Sümer medeniyetinin*

harikalarını vücuda getirmiş olan insanların torunları dünyadan habersiz, sarsıntısı bütün dünyayı dolaşmış koca bir inkılaptan habersiz iptidai bir hayat sürüyor” (Köymen, 1933: 357). Türk köylüsünün içerisinde bulunduğu durumu ortaya koymaya çalışmıştır.

Bu konu üzerine kafa yoran Köymen, nelerin yapılması gerektiğini kendince çözümler üreterek yetkililerin dikkatini çekmek istediği aşikârdır. Köylüyü yetiştirme noktasında şöyle bir yol haritası belirler; köylünün kazancını arttırmak, köylülerin toplumsal değerlerini yükseltmek, köylülerin bilinçlenmesini sağlamak, köylüleri hurafelerden kurtararak bilim çatısı altında birleştirmek, geleneklerine sahip bir nesil yetiştirmek, köylülerin fiziksel ve ruhsal dünyasını zenginleştirmek gibi önemli noktalar üzerinde durmuştur. Köylülerin yetiştirilmesi meselesi Köymen’e göre en önemli ve halledilmesi gereken konudur. Bu sebepten dolayı ilk önce küçükleri ve büyükleri yetiştirmekle işe koyulan Köymen, şu çarpıcı yorumda bulunmuştur: “Çocukların şimdiki mektep yaşı olan yedi yaşındaki öğrenme kabiliyetleri çok aşağıdır, bu kabiliyet ancak 16 yaşından sonra süratle yükselerek yirmi yaşında en yüksek haddini buluyor. Binaenaleyh sarf edebileceğimiz para ve emeğe karşı en çok verimi almak istersek köy çocuklarını 7 yaşında iken değil, 16 yaşlarını geçtikten sonra okutmağa çalışmalıyız. On yaşında normal bir çocuğa yedi yaşından on beş yaşına kadar öğreneceği şeylerin hepsini bir yıl içinde öğretmek kabildir. Demek oluyor ki üç sınıflı bir köy mektebinde yirmi küçük çocuğu okutmak için yapacağımız masraf ve emekle, masraflar azalan bir nispette artacağı cihetle, en az yüz köy delikanlısını okutur ve çok daha iyi semere alırız” (Köymen, 1933:358). Diyerek kısa sürede verim almanın yollarını aralamıştır.

Köylüleri yetiştirme usulü bakımından meseleyi bu şekilde ele alan Köymen, asıl önemli gördüğü bir diğer konuyu ise yetiştirmeye elverişli bölgeler meselesi üzerinden hareketle sürdürür. Bazı bölgelerdeki köylülerin oldukça zor şartlar altında yaşam mücadelesini verdiklerini üzülenek belirttiğini görmekteyiz. Yaşam standartları ve sosyal düzen bakımından toplumun içerisinde bulunduğu durumu gözler önüne sermeye çalışmıştır. Gözlemlerini okuyucularıyla şu şekilde paylaşır: “40 bin köyümüz var. Köylerin arasında kaya kovuklarına sığınmış insanlardan ibaret olanları, dağ tepesinde kartal yuvasına benzeyenleri, bozkır ortasında köstebek yuvasını andıranları var. Bazıları tabiatın her türlü zulümlerine boyun eğmeğe mahkûm ve alışmış, bazıları her türlü medeniyet bağlarından çok uzak. Vakıa bu çorak köylerin çatlak dudakları nurun suyuna en muhtaç; fakat elimizdeki sayılı damlaları buralara serpersek onlara fayda olmadığı gibi az bir sulama ile cennete dönecek köyler de mahrum kalacak, binaenaleyh bu bakımdan da bir seçme yapmak lâzım” diyerek bu seçimi şöyle tasnif eder; coğrafi bakım, yol bakımı, demografik düzenleme ve yer altı-yer üstü zenginliklerini keşfederek bölgeleri kalkındırmada aktif bir şekilde hizmete sunmaktır (Köymen, 1933:358).

Gelişmenin, ilerlemenin ve kalkınmanın en önemli alt basamağını oluşturan ana etmenin köylülerin yetiştirilmesinde gören Köymen, özellikle okullaşmanın buradaki payını ayrı bir konumda görmüştür. Köylülerin eğitilmesi noktasında iki önemli başat unsur göz önünde bulundurduğunu görmekteyiz. Bunlardan birincisi öğretmenler, ikincisi diğer kaynaklar olarak şematize dılmıştır. Konuyla ilgili olarak şu ifade oldukça açıklayıcıdır: “Muallim bir köyle yerleşen ve birkaç sene aynı köyde kalan bir muallim veya bir mıntıka dâhilinde her köyde muayyen bir müddet kalarak bütün köyleri dolaşan bir muallim olabilir. Muallimler tek, kadın ve ya erkek yahut evli bir çift veya bir heyet halinde olabilir. Heyet halinde oldukları zaman heyetin her bir azası köy yetiştirme programının bir şubesinde ihtisas sahibi olur. Heyet bir köyde kaldığı müddet zarfında azalarının her sahadaki faaliyetleriyle ve köy muallimini, köyün istidatlı gençlerinin ortağıyla zengin ve dolgun bir yetiştirme program faaliyeti tatbik eder ve köy gençliğini muayyen mihverler etrafında teşkilatlandırır. Öyle ki heyet köyü terk ettiği zaman sağlam esaslar üzerine kurulmuş ve iyi bir hız almış olan bu faaliyetler, neşriyat ve muhabere ile ve sık temaslarla da beslenerek, oradaki tek muallimin nezareti altında inkişaf eder” (Köymen, 1933: 360). Evli çiftlerin daha çok faydalı olacağını düşünen Köymen, erkek öğretmenin köyün gençleri ile (erkek) ilgilenmesi bir diğer taraftan kadının da köyün hanımlarıyla zaman geçirmesinin köydeki havayı olumlu bir şekilde etkileyeceğine olan inancındaydı. Dolayısıyla öğretmenlerin bu iş için yetiştirilmesini olmazsa olmaz gören Köymen, özellikle yetiştirme yapılırken bölgesel farklılıkların göz önünde bulundurulması gerektiğini de ilave etmiştir. Şu kısa anekdot

durumu özetler mahiyettedir: “Kıyı mıntıkalarıyla iç mıntıkaları muallimleri için ayrı programlar tatbik olunmalıdır”(Köymen, 1933:360).

Öğretmenler dışında köylülerin medenileşmeleri, dünyayı öğrenmeleri ve bilinçlenmeleri adına farklı aktivitelerin yapılmasını düşünen Köymen, özellikle şu hususlar üzerinde durur; gazete, afiş, yayınlar, gramofon, radyo, gezgin sinema, köy kitap dolabı, gezgin kütüphane, postali kütüphane, inkılabı anlatan yayınlar, tarih, ekonomi, müze, sergi, spor yarışları, toplu eğlenceler yerleri, gezgin tiyatro, gezgin konferans gösterileri, köylüler için hazırlanmış din kitapları, gezgin ebe, doktor, dişçi gibi daha farklı alanlar yaratılarak köylülerin aydınlanması için her yola başvurulması gerektiğinin mesajı verilmiştir (Köymen, 1933:360-361).

Köylerin ve köylülerin gelişimi üzerine oldukça yoğun çalışmalar gerçekleştiren Köymen, tek arzusunun Türk köylüsünün medenileşmesi ve hak ettiği konuma getirilmesi olmuştur. Her yönüyle köylerin, köylülerin gelişmesini/geliştirilmesini önemli gördüğünü söylemek mümkündür. İster ekonomi, eğitim, sanayi, toplumsal olsun ister diğer yönlü gelişmelerin yaşandığı o yıllarda Türk köylüsünün haberdar olmasını istemiştir. Bu bağlamda “Bir Köycülük Projesi Tecrübesi” başlığıyla değerlendirme konusu yapan Köymen, burada özellikle sanayinin köyler üzerindeki etkilerini irdelemeye çalışmıştır. Bu anlamda sanayisi gelişmiş ülkelerin köye doğru bir eğilim içinde olduklarını öne sürmüştür. Dolayısıyla ekonomik, toplumsal ve siyasal anlamda her ülkenin geleceğini sağlam temeller üzerine inşa etme düşüncesinin doğurduğu sonuç bir köylü sınıfına muhtaç olduğunun ispatıdır. Bu cümleden ekonomik geleceğini şekillendiren ülkelerin ekonomik yönden kendilerini besleyecek halk zümresinin kaçınılmazlığının farkında olduklarını ön görmekteydi. Köylü sınıfının ekonomi üzerindeki etkisini şu mısra ile yazan Köymen: “Medeni seviyesi yükselmekte ve ihtiyaçları artmakta olan büyük bir köylü sınıfı milli sanayie büyük imkânlar açıyor” (Köymen, 1933: 118). Bu yönüyle köylü sınıfının önemini ortaya koyar. Sınıf derken toplumsal ayrışmayı kastetmemiştir.

İnkılaplarla gelişmelerin önündeki engellerin bertaraf edildiğini aktaran Köymen, ülkenin kültür ve medeniyet noktasında büyük gelişmelere hamile olduğunun altını çizmiştir. Kültür ve medeniyet alanında atılması gereken adımları izah ederken aslında toplum mühendisliğine ihtiyaç olduğunun mesajını vermeye çalışmıştır. Modern bir toplum yaratma yolunda atılan adımlarla gelecek nesillere daha sağlam bir ülke bırakmak arzusu düşüncelerinin bel kemiğini oluşturur. Köyleri ve köylüleri modernleştirmek için ortaya attığı teorilerle önemli doneler sunan Köymen, vermek istediği mesajları şu tavsiyelerle sürdürür; köy rehberleri ve köy dükkânları, köy rehberlerini yetiştirmek, köy rehberlerinin okul meseleleri, köy rehberliğini cazip ve verimli kılmak gibi etmenlerle köylülerin yetiştirilmesinin çerçevesini çizerek toplum mühendisliğinin alt yapısını oluşturmak istemiştir (Köymen, 1933:118-124). Çeşitli meslek gruplarıyla köylülerin eğitilmesinin daha verimli olacağı inancındaydı.

Ayrıca bütün bunlar için iyi bir sermayeye ihtiyaç olduğunu, ülkede halkçılık ve köycülük işlerini medeniyet ve ekonomik bakımından teşkilatlı bir hale getirmek amacıyla daha çok planlı ve programlı bir şekilde ilerlemenin en önemli sacayağı ise “Halk Terbiyesi” ve “Halk Dükkânları Cemiyeti” gibi kurumların kaçınılmazlığı üzerinde ısrarla durmuştur (Köymen, 1933:125). Halk dükkânlarının köyler için oldukça önemli bir konuma haiz olduğunu sürekli vurgular. Bu bağlamda siyasi, sosyokültürel, eğitim gibi alanlarla sınırlandırılmadan köylülerin buralarda toplanmaları gerektiğini belirtir. Bunun yanı sıra halk dükkânları, okul, kahvehane gibi bir özelliğe de sahip olduğunu ve halkın toplantı yerleri olarak da kullanılmasını arzular. Ayrıca buraya gazete, radyo, afiş, yazı makinesi ve gramofon gibi halkın bilinçlenmesine yardımcı olarak kaynakların olmasını özellikle belirtmiştir(Köymen, 1933: 272). Halk dükkânlarının kâğıt, kalem, defter, tebeşir, mürekkep gibi okuma yazma araçlarını çok ucuz bir şekilde elde ederek köylülerin okumalarını sağlaması açısından varlıkları önemlidir. Köymen, ayrıca halk dükkânlarının misyonunu şu şekilde tarif eder: “Köylerde yeniden yapılacak dükkânları her muhite uyacak köy evleri tarzında mahalli malzeme ile yapmak ve süratle köylüye bir yapı örneği vermek köylüyü bugün sürmekte olduğu sıhhsiz hayattan kurtarmakta bir amil olabilir” (Köymen, 1933:273). En önemli gördüğü nokta, halk dükkânlarının köylünün iktisadi, toplumsal ve fikri gelişiminde oynayacağı büyük rolden başka büyük ruhi bir değeri olacaktır. Şöyle ki; halkı

devlete, aydınlara ve şehirlilere ısındırmak. Özetle halk dükkânları köylü ile şehirli arasındaki uçurumu sonra erdirerek milli dayanışma ruhunun egemen olmasını sağlayacak yapı olarak görmüştür (Köymen, 1933:273).

Köy meselesinin milli bir mesele olduğunu ısrarla belirten Köymen, köylülerin eğitim ve ekonomik durumunun ülkenin en başat konusu olarak görmekteydi. *“Köylü milletin efendisidir”* diyen Büyük Şefin arkasında her münevver için vazife, köylüyü saygıyla tanımak ve ona hizmet etmektir” (Köymen, 1934: 462) diyerek köylülerin hafızalarda canlı kalmasının mesajını vermiştir. Dolayısıyla bu büyük görevi başarıyla yerine getirebilmek için objektif bir şekilde köyü ve köylüleri tanımanın önemli olduğu kanısında olmuştur. Köye doğru bir yönelmenin olduğu inancında olan Köymen, ilgi ve alakadan memnun olduğunu ifade etmiştir.

Toplumun içerisinde bulunduğu bunalımları değerlendiren Köymen, özellikle bazı tezatlar üzerinden hareketle köycülük oluşumunu ele almıştır. Bu bağlamda Maddecilik-Ruhçuluk, Zaruretçilik-İradecilik, Fertçilik-Cemiyetçilik gibi toplumun maddi ve manevi ruh yapısının düalist bir merkeze kaydığını ve bu durumu tasfiye edecek olan ana unsurun köye/köylülere yönelişin neticesinde bertaraf olacağını inancındaydı. Ayrıca bu oluşumların tasfiyesi sonucunda köycülük görüşünün şekillendiğinin altını çizmiştir. Bütün bu zıtlıklara rağmen ortak bir görüşün egemen olduğunu ve bu görüşün *“Tarihi Zaruretçilik”* bünyesinde birleştiği imasıdır (Köymen, 1934: 235). Bu cümleden kasıt özellikle zaruretçiliğin tarih boyunca insanların var olma mücadelesi şeklinde kendini göstermesidir. İlk toplulukların hayatta kalma mücadelesi bağlamında zaruri bir durumun egemen olmasıdır. Ona göre, zaruretin insanlara kazanım noktasında önemli faydası olmuştur. Dolayısıyla insanların şuurlanması ve irade gücüne sahip olduğu kazanımıdır. Konu bağlamında şu ifade hayli önemlidir: *“Beşer inkişafının bu büyük dönemecinde tarihi zaruretçilik ismi altında bir hareket taslamakta olan tevekkülcülükten kendini kurtarabilen milletler son buz devrinde hayatîyetini muhafaza etmiş olan ırklar gibi dünya tarihinde büyük roller oynayabilirler. Beşeriyetin bu sıkıntıdan muzaffer çıkacağı muhakkaktır”* (Köymen, 1934: 236). Devamında dünyanın bel bağladığı iki önemli akım olan kapitalizm ya da komünizmin başarılı olamayacağını bunların yerine insanı; madde, makine, ekonomi ve toplum kanunları üzerinde egemen kılacak unsurun şuur ve irade olacağını ön görmüştür. Bu anlamda insan tekâmülünü kendi bünyesine alarak böylece iradesini ortaya koyarak tek hâkim güç olacağını öne sürmüştür(Köymen, 1934: 236).

Toplum bünyesinde yaşanan bu yeni gelişmeler karşında hayatı monotonlaştıran ve sınıfların çatışma alanı haline alan şehirlilerin ruhsal çöküntülerinin çözüm noktası olarak köyleri işaret etmiştir. Köymen’in en çok üzerinde durduğu husus iradecilik olmuştur. Köycülük bağlamında iradeciliği değerlendirirken şu tanımı yapar: *“Bir memleketi idare edecek en salâhiyetli ve en kudretli kuvvet o memleketin millî bünye içinde iktisadî ve ruhî istiklale, ferdî şuur ve iradeye sahip vatandaşların bütününden çıkan maşerî şuur ve iradedir”* (Köymen, 1934: 236). Bunun yanı sıra bu tanımın demokrasi için de geçerli bir ifade olduğunu da ilave etmiştir. Yukarıdaki tanımdan hareketle bahsi geçen vatandaşın yetişmesi ya da yetiştirilmesi noktasında en önemli alanların köyler olduğunu ısrarla belirtme gereği hissetmiştir. Dünyanın içerisinde bulunduğu maddi, manevi, ekonomik, sosyokültürel, siyasal ve toplumsal sıkıntılar köylerde şuurulu/bilinçli bireylerin/vatandaşların yetiştirilmesine yardım edebileceği gibi şehirlerdeki aydınlara düşünce dünyasında da yeni ufukların açılmasına zemin hazırlayacağı düşüncesindeydi (Köymen, 1934: 236-237). Buradan hareketle köylerin yeni gelişmelerin çıkış noktası olarak görüldüğüdür.

Toplumların kendi iradelerine sahip çıkmalarını önemli gören Köymen, bu uğurda mücadelenin kaçınılmazlığına değinmiştir. Kaderlerine razı olmaktan ziyade iradelerini kullanarak çözüm yolu bulmalarını önemli görmüştür.

Rejimin köy ve köylülerin haklarını korumaya yönelik çıkarmış olduğu İskân Kanunu’nu olumlu bir gelişme olarak değerlendiren Köymen, bu noktada memnuniyetini yazdıklarıyla dile getirmiştir. Ayrıca İskân Kanunu’nu Türk inkılabının önemli gelişmelerinden biri olarak görmüştür. Kanunun içeriğini okuyucularıyla şu şekilde paylaşır;

- 1- Her Türk köylüsünün –ister ziraat ister sanat yapsın- kendi ailesinin yiyeceğini yetiştirecek kadar toprağı olmalıdır.
- 2- Her şehirli de geçimini sağlayabilmeli ve aynı zamanda ihtiyaç fazlasını da satılabilecek kadar toprağına sahip olmalıdır.
- 3- Sular fertlerin malı olamaz, bütün halkındır.
- 4- Memleket içinde kültür ayrılıklarına meydan verecek nüfus kümelenmeleri olamamalıdır.
- 5- Memlekette sınıf ayrılıklarına meydan verecek sosyal ve ekonomik kümelenmeler olmamalıdır (Köymen, 1934: 302).

Bu maddeleri oldukça önemli gören Köymen, içermiş oldukları muhteva bakımından kalkınmanın ve kurumsallaşmasının önemli adımı olarak yorumlar. Ayrıca Türk yurdunun ulusal ve sosyal birliğinin sağlanması açısından da oldukça olumlu bir yaklaşım olarak görmüştür. Bu hükümlerden anlaşılacağı üzere toplumun bir arada ve birlikte yaşam ülküsüyle hareket edileceği zemini yaratılmaya çalışılmıştır. Köye ve köylülere yönelik adımları desteklediğini yazılarında görmek mümkündür. Köymen, şehirleşme karşıtı ve köycü bir perspektifle kendi hayatlarına müdahale edip, yaşamlarının olaylar ve tarihin akışı tarafından belirlenmesini engellemeleri gerektiği düşüncesindeydi.

İşin bu kadarıyla da kalmayarak rejimin diğer alanlarda da etkin bir politika izlemesi gerektiği fikrinde olmuştur. Özellikle eğitim noktasında yani halkın eğitilmesi için okulların bu bağlamda en önemli alt yapı olduğu görüşündedir. Türk köylerinde okulların çok az olduğu ya da olan okulların işleyemez halde olduklarını üzülenek belirtmiştir. Bu duruma çare olarak devletin denetim noktasında üzerine düşen görevi yerine getireceğini vermiş olduğu bilgilerle sağlamaya çalışmıştır. Dolayısıyla burada göze çarpan en başat sorun okulların açılması ve öğretmenlerin yetiştirilmesi şeklinde kendini göstermiştir. Öğretmenlerin yetiştirilmesi ve bu öğretmenlerin köylere gitmemeleri de ayrıca can yakıcı soru olarak ele alınmıştır. Köymen, bu problematiği çözümlen yollarını aralarken Meksika köyleri örneği üzerinden hareketle çözüme çalışır. Köymen, Meksika'da öğretmen sorunu ve çözümü adına atılan adımları ve gözlemlerini şöyle aktarır: *“Bir köy ile hükümet arasında yapılan aşağı ki mukavemele bu noktayı gösterir; biz Boxaxni köylüleri*, Maarif Nezaretinin mümessili huzurunda aşağıdaki şartlara tevfikân köyümüzde bir mektep kurmağı ve idame etmeğı taahhüt ederiz. Şöyle ki: 1- Her birimiz, muallime günde bir sent (bizim paramızla altmış para) vereceğiz; elli üç kişi olduğumuz cihetle muallime günde elli üç sent vereceğiz. Bu meblağ mektep komisyonunun veznedarı tarafından toplanarak her ayın tam sonuncu günü muallime verilecektir. 2- Sıra ile her birimiz muallime fakir halimizin müsaade ettiği vasıfta yiyecek vermeğı ve bunu muallimin vazifesini güçleştirmeyecek şekilde vermeyi vadederiz. 3- Muallime oturması için bir yer vermeyi taahhüt ederiz. 4- Mektep yaşında olan bütün çocuklarımızı mektebe göndereceğimizi ve biz büyükler de işimiz müsaade ettikçe mektebe gideceğimizi vadederiz”* (Köymen, 1934: 423). Öğretmenlerin köylerde barınması ve eğitim-öğretimin aksamaması amacıyla toplumsal dayanışma ruhunun en iyi örneği olarak yorumlanabilir.

Ayrıca köylülerde devletten okul açılmasını ve bu okullarda görev alacak yetişmiş öğretmenlerin atanmasını talep ederek devletin bu noktada yardımını arzulamışlardır. Burada aslında yetişmiş öğretmenlerin rolü üzerinde duran Köymen, ekonomik sıkıntılarının eğitime negatif etkisini de şöyle izah eder: *“Vakit ve para kıtlığı laikiyle muallim yetiştirmeğı imkânsız kılmıştır”* (Köymen, 1934: 423). Öğretmenlerin yetiştirilmesi bağlamında bir diğer önemli gözlemi ise şu şekilde belirtir: *“Muallimleri vazifeleri başında yetiştirmek için seyyar heyetler yapılmıştır. Her heyet yedi azadan tereküp eder: bir hasta bakıcı, bir içtimaî rehber, bir musiki muallimi, bir beden terbiyesi muallimi, bir el işi ve sanat mütehasısı, bir ziraatçı ve tecrübeli bir terbiyecisi. Her heyet, merkezî bir köy veya kasabada bir ay için yerleşir ve civardaki köylerdeki muallimler buraya gelirler”* (Köymen, 1934: 423). Görüldüğü gibi öğretmenlerin yetiştirilmesi amacıyla kurulan heyetler aracılığıyla sorunların çözümüne alternatif çalışmalar sunulmuştur.

* Meksika'da bir köy

Türkiye ile Meksika'nın benzer bir yapıda olduğunu dile getiren Köymen, uzun savaşlar ve kıtlığın egemen olduğu dönemlerin artık geride kaldığı ve yapılan inkılaplarla modern bir ulus yaratma çabalarının olumlu sonuçlar doğuracağına inancındaydı. Dolayısıyla Türkiye'de, herhangi bir halkçı programın temeli ve hedefi, Türkiye nüfusunun büyük çoğunluğunu oluşturan köylülerin fikri, ruhi ve toplumsal yükselişini aynı zamanda üretim ve tüketim kabiliyetlerinin artırılması ve bunların oturdukları köylerin geçmişin ve geleceğin Türk kültürüne ve medeniyetine yaraşır bir hal almasını oldukça önemli görmüştür. Köymen: *"Ancak, başardığımız ve başarmakta olduğumuz inkılapları Türk köylüsüne mal ettiğimiz ve Türk köylüsünü memlekette sahip olması lazım gelen rolü hakkıyla eline almış şuurlu bir demokrasi vatandaşı haline getirdiğimiz gündür ki bu memleketin istikbaline emniyetle bakabiliriz"* (Köymen, 1934: 424) Dolayısıyla Türk inkılabının başarılı olmasını Türk köylüsünün bilinçlenmesinde görmüştür.

Köycülük hareketinin gereken ilgiyi gördüğünü ve bu ilgiden memnun olan Köymen mutluluğunu şu şekilde paylaşır: *"Memlekette göze çarpacak bir şekilde ve yaygınlıkta köycülük faaliyeti başlamıştır. Köy meselesinin memleketin milli müdafaa, devlet bütçesi, milli iktisat, sanayileşme, milli kültür, milli sıhhat ve nüfus meseleleri gibi bütün işlerinin hal ve inkişafının dayandığı ana mesele olduğunu artık her nurlu kafa anlamış bulunuyor"* (Köymen, 1934: 319). Devamında bir taraftan dönemin iktidar partisi, halkevleri etrafında toplanan köycüler, bir diğer taraftan valiler, kaymakamlar, il ve ilçe müdürleri, eğitim müdürleri, köy öğretmenleri köycülük işlerinde çalışırken, diğer taraftan TBMM, İçişleri Bakanlığı, Tarım Bakanlığı ve Eğitim Bakanlığı gibi kurum ve kuruluşların da köycülük hareketinde bilfiil iştirak etmelerini köycülük adına oldukça önemli bir adım olarak değerlendirilmiştir. Buna karşın uyarı niteliğinde olan şu ifadesi dikkat çekicidir; bütün bu çalışmalarda köylülerin merkeze alınması gerektiği mesajıdır (Köymen, 1934:319).

Bu durum karşısında Köymen duygularını şu şekilde ifade eder: *"Köycülük işiyle uğraşan bütün münevverler ve memurlar köylüyü kendi derdiyle alakadar etmek, onu kendi yapılan işlerde içten gelen bir alaka ile çalıştırmak için elden geleni yapmaktadırlar. Bu maksada hizmet için düşünülebilecek en müspet ve en çabuk semere verici işlerden biri de köylü hanıdır. Köycülükle biraz meşgul olmuş herkes bilir ki, köylüler mahsullerini satmak, işlerini takip etmek, hastalıklarını tedavi ettirmek, iş aramak için şehirlere gelir ve şehirlerde çok acınacak şartlarda geceler; bunların arsalarda toprak üstünde yatanları da pek çoktur."* Köylülerin bu şekilde hayat sürmelerini engellemek ve onlara uygun koşullar yaratmak amacıyla çözüm yolu aralayan Köymen, bu noktada Halkevleri 'ne işaret ederek çözüm yolu olarak gösterdiğini söylemek mümkündür. Bu minvalde her Halkevi'nin bulunduğu şehirde bir "Köylü hanı" yapmasını arzulamıştır (Köymen, 1934:319). Bu uğurda Halkevleri bünyesinde açılmış olan köycülük şubesinin önemli işler başaracağına inancında olmuştur.

Halkevleri bünyesinde faaliyetlerini yürüten köycülük şubesi köyler hakkında gereken bilgileri önemli mercilere ulaştırmakla üzerine düşen misyonu yerine getirmektedir. Özellikle köylülerin yaşam koşulları ve eğitim durumları ile ilgili olarak çalışmalarını sürdürmeleri oldukça önemli görülmüştür. Köymen'e göre köylerde yaşayan nüfusun Türkiye nüfusuna oranla ciddi bir rakam olduğunu şu istatistikî verilerle iddiasını kuvvetlendirir: *"Türkiye nüfusunun dörtte üçten fazlası, yüzde 80-85'i, şehirler dışında yaşayan bir kır ve köy memleketidir. 17-18 milyon tahmin olunan Türkiye nüfusunun 15 milyonu kadarı kır ve köylerde yaşar"* (Köymen, 1935: 132) Buradan hareketle köylülere gereken önemin verilmesi vurgusu söz konusudur.

Köy demek birlikte yaşamak demektir diyerek köylülerin toplu bir alanda yaşamaları gerektiğinin altını çizen Köymen, ancak Türkiye'deki köy dağılımına bakıldığında maalesef bu durumun söz konusu olmadığını üzülerek ifade etmiştir. Öncelikli olarak dağınık halde yaşayan köylülerin bir araya getirilmesinin üzerinde durarak çözüm yolları aralamaya bakar. Bunun için özellikle yol, mimari ve su alanlarının imar faaliyetlerinin bu amaca büyük bir hizmet edeceğine işaret etmiştir. Birlikteliği sağlamanın en önemli yolu öncelikli olarak konargöçer halde yaşayan grupların yerleşik hayata geçirilmesinde görmüştür. At, eşek ve develerle ulaşımın sağlandığı bölgelerde ciddi oranda bir haberleşme eksiğinin oluşmasına neden olduğu düşüncesinde olmuştur. Dağınık halde yaşamının vermiş olduğu sıkıntılar aynı zamanda kültür birliğinin oluşmasına da engel olarak görülmüştür. Farklı milletlerin yaşadığı bölgelerde ayrışmalar söz konusudur.

Köymen bu duruma sebep olan etmenleri şöyle izah eder: *“Mıntıka mintıka Kürtçe, Lazca, Çerkezce, Arapça konuşan köyler olduğu gibi birçok yerlerde de Kürt, Laz, Çerkez, Arap adı altında köyler vardır”* (Köymen, 1935: 132). Birlikte yaşamının ve ortak bir kültür birliğinin oluşması ancak ve ancak köycülük faaliyetleri sonucunda gerçekleşeceği inancında olmuştur.

Ayrıca çoğu köylerde okulların olmadığı, olanların da işleyemez halde olduklarını belirten Köymen, köylülerin bilinçlenmesi ve yaşanan gelişmelerden haberdar olmasının kaçınılmazlığı üzerinde durmuştur. Programlı, planlı ve teşkilatlı çalışmalar neticesinde bu tür eksikliklerin giderileceğinin düşüncesindeydi. Kırsal yaşamın en önemli geçim kaynağı toprak ya da hayvancılıktır. Ancak bilgi ve donanım noktasında yeteri kadar bilgi sahibi olmadıkları için toprakların boş kaldığı, ekilemediğinin altını çizen Köymen, bu alanda eğitimlerin verilmesini kaçınılmaz görmüştür. İşsiz kalan köylülerin başkalarının işlerinde çalıştığını ve ancak karın tokluğuna bu işleri yaptıklarını dile getirmiştir. Toprak sahibi olan Ağalar ya da beylerin köylüleri köle gibi çalıştırdıklarını ve hatta yeteri kadar para vermediklerini eleştiri konusu yapmaktan çekinmemiştir(Köymen, 1935: 134).

Köymen yapılması gerekenleri ve aynı zamanda öneri niteliğinde olan şu reçeteyi sunar;

-Türkiye'nin bölgesel farklılıklarından dolayı küçük ziraat ve ziraat zanaatları

-Köy nafıası -Köy mimarlığı -Köy sağlık merkezleri -Köy terbiyeciliği

-Köy ruh ve toplum merkezi -Köy hukuku ve ekonomisi -Köy zanaatları

-Köy sanayi -Köy ekonomisi, ticareti ve kooperatifçiliği -Köy yayıncılığı

-Köy ev işleri -Folklor, köy güzel sanatları okulu ve oyunları (Köymen, 1935: 140). Köylülerin yetiştirilmesi noktasında bu faaliyetleri oldukça önemli görmüştür.

Köylülerin yetiştirilmesi uğruna ciddi bir çalışmanın gerekliliğine inan Köymen, bu amaca ulaşmak için misyonerler kadar titiz bir şekilde ve zaman ayırarak çalışmanın iyi sonuçlar doğuracağını her daim inancında olmuştur. Türk inkılabının en önemli basamağını oluşturan halkçılık ilkesini köylüye ve şehirlie anlatmaya “köylünün efendimiz olduğu” prensibini önemli misyon olarak görmüştür (Köymen, 1935: 141).

Köyü demokrasinin temeli, milli varlığın kültür, ekonomi, sanayi merkezi haline getirmek ve ayrıca köylüyü, ıslah edilecek bir seçim sistemi ile ülkenin “hakiki efendisi” yapmak şeklinde ifade etmiştir(Köymen, 1935: 226).

Köylerle ilgili olarak belli bir düşünce kalıbının olduğunu ve bu dar düşünceyle köylüleri sınırlayanlara karşı şu açıklamayı paylaşmayı gerekli görmüştür: *“Köy meselesini düşünenlerin ilk yapmaları lazım olan şey bir teamül haline gelmiş olan köy anlayışını kafalardan silmektir. Şehrin ruhlarda yaptığı iltibasların köyü yalnız dışında gören ve acele tamimler yapmak itiyadında olan şehirlide doğurduğu bu anlayış yanlışlığı yalnız tek taraflı ve eksik olması ile kalmayan sakat bir görüştür.”* Bu anlayışın sadece Türkiye’de değil aynı zamanda dünyada da geçerli bir görüş olduğunu şöyle yazar: *“Köy tarım yapan kimselerin toplu oturmaları”*(Köymen, 1935: 308) gereken bir yer olarak görülürken aslında tarımın sadece köylülere mahsus bir iş olduğu eleştirisidir.

Çalışmak zorunda olan ve ekmek davası uğruna başkalarına ya da başkalarının emri altında benliğinden ödün vererek her türlü fedakârlığa katlanma mecburiyeti şehirlie köyü sadece bir buğday tarlası olarak tahayyül ettirmelerini hayıflandığı nokta olarak belirtmiştir. Elbette tarımın köylülerin genelinde bir uğraş ve iş alanı olduğu gerçeği yadsınamaz. Ancak bunun böyle olması köyü şehirden ayıran temel vasıf anlamına gelmediği düşüncesindedir. Dünyada yaşanan yeni gelişmeler ve teknolojinin ilerlemesi tarım alanlarına farklı bir boyut kazandırmıştır. Tarımla uğraşan köylülerin teknoloji karşısında yenik düşeceği anlamı çıkarılmamalı. Köyün yeni gireceği kalkınma devrinde ülkenin bütün ekonomisini kavrayacak ve artık hiçbir zaman kaybetmeyeceği geniş ve derin bir çeşitlilik kazanacağına yönelik olan inancıdır (Köymen, 1935: 308).

Her koşulda köyü ve köylüleri savunan Köymen, modern/ulusal toplumun dimağı olarak köycülük idealine sahip çıkmıştır.

Köymen'in köycülük idealinin canlı tutulması amacıyla yapmış olduğu çalışmalar olumlu bir gelişme göstermiş olacak ki 1935'de toplanılan CHP kurultayında köy için önemli kararların alındığını ileri sürmüştür. Kurultay taslağını değerlendirme konusu yapan Köymen, köycülüğü doğrudan ilgilendiren şu ana hususa özellikle dikkat çekmeye çalışmıştır. Şöyle ki: *"Yeni Türkiye'nin hayatında köyü her bakımdan önemli sayarız. Köylünün sıhhati, güler yüzlülüğü, kültür ve inkılap anlayışında değerli ve ekonomik alanda varlıklı olması, bütün çalışma kollarımız için önemli bir iş olarak göz önünde tutulacaktır"* (Köymen, 1935: 396). CHP'nin köylüyü her bakımdan önemli görmesi ve köyün her alanda gelişimini destekleyeceği noktasında ümit var olduğunun altını çizmiştir. Ayrıca kurultayın sadece bununla kalmayarak gelecek adına almış olduğu bu kararların köy ve köylüler için yeni inkılapların yapılacağına işaretini yorumlamıştır. Köycülüğü programına dâhil eden ilk siyasal partinin CHP olduğunu özellikle vurgulamıştır.

CHP'yi köycülük noktasında ayrı bir konumda gördüğü önceki konularda ele alınmıştı. Osmanlı'nın yıkıntısı üzerine kurulan Türkiye Cumhuriyeti'nin Osmanlı'dan kalan bu kötü mirası her alanda gören Köymen, özellikle harap, bitkin ve ıstırap çeken köylülerin içerisinde yaşadığı psikososyal ve sosyokültürel durumları ayrıca durmuştur. Osmanlı döneminde adeta kaderlerine terk edilen köylerin cumhuriyet ile birlikte tekrar bir dirildiği ısrarla vurgulamıştır. Aslında CHP ve iktidarın bir ülkenin siyasal, ekonomik ve irki varlığı için ana temelin büyük ve ileri bir köy nüfusu olduğunu görerek köylerin ve köylülerin ne kadar önemli olduğunu göstermesi bakımından önemli görmüştür (Köymen, 1936: 386-387). Bu noktada CHP'yi köycülük anlayışı üzerinden destekler ve bunu yazdıklarıyla gösterir.

Parti'nin köycülüğü Halkevleri bünyesinde daha da teşkilatlı bir hale getirdiğini belirten Köymen, özellikle köycülük kolunun çalışmalarını daha çok köylere ve köylülere yönelik yapmasını "gidilemeyen köy senin değildir" bağlamında gerçekleştirmesini memnuniyet verici bir durum olarak karşılamıştır. Özetle düşüncelerini şöyle paylaşır: *"Halkevi köycüsü Türk köylüsünü kimsesizliğin, ümitsizliğin ve cahilliğin kucağına attığı hurafe ve batıl inanışlardan kurtarmakta ona candan sevgi ve ilgi ile kendini düşünenler olduğunu duyurmakta, ümit ve bilgi vermektedir"* (Köymen, 1936: 387). Buradan hareketle bu durumun CHP sayesinde sağlandığına işaret eder.

SONUÇ

Türkiye'de köycülük fikrinin zemin bulması özellikle 1930'lardan itibaren önemli bir hal almıştır. Cumhuriyetin erken dönemlerinde toplumun sosyokültürel yapısında yapılan inkılaplar neticesinde özellikle modern bir toplum yaratma düşüncesi ile köycülüğe ciddi anlamda bir eğilim söz konusu olmuştur. Modern ve medeni toplum mühendisliğine soyunan önemli oranda aydın-entelektüel görmek mümkündür. Bu noktada köycülükle ilgili olarak önemli çalışmalarda bulunan Nusret Kemal Köymen, yazdıklarıyla köycülüğe yeni bir soluk getirmeye çalışmıştır. Düşünceleriyle, fikirleriyle ve yazdıklarıyla köycülüğe dikkati çeken Köymen, aslında köycülüğü bir devlet politikası haline dönüştürmeyi amaçlamıştır. Çünkü Ona göre, Türkiye'nin modernleşmesi ve gelişmesi ancak ve ancak köylülerin bilinçlenmesiyle gerçekleşeceği inancıydı. Buna sebep olan temel neden ise Türkiye nüfusunun yüzde 80-85'ine yakının köylerde yaşamış olmasıdır. Dolayısıyla köylülerin yetiştirilmesi, aydınlanması ve bilinçlenmesinin Türkiye'nin ilerlemesiyle paralel olduğu fikriydi.

Köy ve köylülere yönelik devlet mekanizmasının egemen olmasını isteyen Köymen, devlet eliyle köylerin gelişeceği ve ilerleyeceği kanısında olmuştur. Türkiye'nin tarım ülkesi olduğu gerçeğinin unutulmaması gerektiğini ısrarla belirten Köymen, ancak geleneksel yöntemlerle değil modern yöntemlerle tarımın yapılmasını arzulamıştır. Dolayısıyla bunun için eğitimi bu noktada olmazsa olmaz olarak görmüştür. Köylülerin yetiştirilmesini kültürel faaliyetlerle eşdeğer gören Köymen, okullaşma oranının oldukça düşük olduğunu ve köylülerin okuma-yazma bilmediklerini özellikle vurguladığını görmekteyiz. Bir toplumu

geliştirmenin en önemli sacayağını kültürel faaliyetlere bağlamıştır. Köylülerin dünyadan habersiz bir şekilde yaşadığını ve yaşanan gelişmeleri takip etmediğini belirterek bu duruma çözüm reçeteleri sunarak devletin gereken ilgiyi göstermesini arzulamıştır.

Köy ve şehir ikilemi bağlamında düalist bir eğilimin olduğu ve çatallaşan bir ayrışmanın yaşanmaması amacıyla vermiş olduğu donelerle bunu engellemeye çalışmıştır. Bunu Halkevleri aracılığıyla ve bünyesinde faaliyetlerini yürüten köycülük şubeleriyle sağlamaya çalışır. Halkevleri bünyesindeki köycülük şubeleri köy ile ilgili faaliyetlerinin yanında, başta Ülkü olmak üzere diğer Halkevi dergileri köy konusundaki yayınlarını sürdürerek köycülüğün canlı kalmasını amaçlamışlardır. Yine, köylerde okuma-yazma ve tarım faaliyetlerini daha ekonomik ve kısa zamanda çözüme kavuşturmak amacıyla Köy Eğitimliği uygulamaları ile köy çocuklarının eğitimi, okuma-yazma seferberliği ile tarımsal kalkınmayı esas alan çalışmalar yapılmıştır. Halkın bilinçlenmesi amacıyla okulların yanı sıra tiyatro, sinema, kütüphane, posta ve halk dükkânları aracılığıyla köylü-şehirli arasındaki uçurumun engellenmeye çalışıldığı söylenebilir.

Sonuç bağlamında Türkiye’de dönemin köyleri, köylüleri ve köy hayatı ile ilgili devlet yetkilileri, araştırmacı ve yazarlar çeşitli raporlar hazırlamış ve eserler vermişler, köy sorununu gündem konusu yaparak canlı kalmasını sağlamışlardır. Bu çalışmaların çoğu kendi kişisel gözlemlerine dayanır, şüphesiz o devrin köyleri ve köylüleri hakkında ciddi bilgilerin yer aldığı çalışmaların günümüz için birer belge niteliğine sahip oldukları ve dönemleri içerisinde de oldukça önemli bir misyonu yerine getirdikleri söylenebilir.

KAYNAKÇA

Arşiv Vesikaları ve Resmi Belgeler

Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi

Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi Maarif Vekâleti Dairesi

Resmi Gazete

Araştırma Eserleri

Atabeyoğlu, Ö. (2017). “Atatürk’ün Kırsal Kalkınma Projesi İdeal Cumhuriyet Köyü Projesi’nin Mekân Kurumları Açısından Değerlendirilmesi”. *Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 18/2.

Frank, S.(2013). *Çağdaş Türk Eğitim Sisteminin Gelişmesi*. Çev. Mustafa Gündüz, Ankara: Doğu Batı Yayınevi.

Güçlü, N. (2017). “Cumhuriyetin İlk Yıllarında Antalya’da Köycülük Çalışmaları ve Türk Akdeniz’de Çıkan Yazılar”. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5/50, 212-223.

İnan, A. (1972). *Devletçilik İlkesi ve Türkiye Cumhuriyeti’nin Birinci Sanayi Planı 1933*. Ankara: TTK Yayınları.

Karaömerlioğlu, M. A. (2002). “Türkiye’de Köycülük”, *Kemalizm*. Ed: Ahmet İnel, İstanbul: İletişim Yayınları.

Ömercioğlu, H.T. (2019). “Cumhuriyetin İlk Yıllarında Köycülük Tartışmaları ve Numune Köyler”. *BELLETEM*, 83, 729-752.

Köymen, N. K. (Ocak 1933). “Bir Köy Terbiyesi Örneği”, *Ülkü*, Sayı: 12, Cilt:2.

Köymen, N. K. (Nisan 1933). “Halkçılık”, *Ülkü*, Sayı: 3, Cilt:1.

Köymen, N. K. (Mayıs 1933). “Halk Dükkânları”, *Ülkü*, Sayı: 4, Cilt:1

Köymen, N. K. (Haziran 1933). “Köy Seferberliğine Doğru”, *Ülkü*, Sayı: 5, Cilt:1.

Köymen, N. K. (Ağustos 1933). “Halk Terbiyesi”, *Ülkü*, Sayı: 7, Cilt: 2.

- Köymen, N. K. (Eylül 1933). “Bir Köycülük Projesi Tecrübesi”, Ülkü, Sayı: 8, Cilt:2.
- Köymen, N. K. (Ocak 1934). “Bir Köy Terbiyesi Örneği”, Ülkü, Sayı: 12, Cilt:2.
- Köymen, N. K. (Mart 1934). “İnkılap İdeolojisinde Halkçılık”, Ülkü, Sayı: 13, Cilt: 3.
- Köymen, N. K. (Nisan 1934). “Meksika’da Köy Terbiyesi”, Ülkü, Sayı: 14, Cilt: 3.
- Köymen, N. K. (Mayıs 1934). “Kültür Heyetleri”, Ülkü, Sayı: 15, Cilt: 3.
- Köymen, N. K. (Haziran 1934). “Köylü Hanı”, Ülkü, Sayı: 16, Cilt: 3.
- Köymen, N. K. (Temmuz 1934). “Meksika’da Yeni Köycülük Programı”, Ülkü, Sayı: 17, Cilt: 3.
- Köymen, N. K. (Ağustos 1934). “Danimarka Köyü Nasıl Uyandı”, Ülkü, Sayı: 18, Cilt: 3.
- Köymen, N. K. (Ekim 1934). “Köycülük Esasları”, Ülkü, Sayı: 20, Cilt: 4.
- Köymen, N. K. (Kasım 1934). “İradencilik ve Köycülük”, Ülkü, Sayı: 21, Cilt: 4.
- Köymen, N. K. (Aralık 1934). “Soy Düzeni”, Ülkü, Sayı: 22, Cilt: 4.
- Köymen, N. K. (Nisan 1935). “Köycülük Programına Giriş”, Ülkü, Sayı: 26, Cilt: 5.
- Köymen, N. K. (Mayıs 1935). “Büyük Kurultaydan Dilekler”, Ülkü, Sayı: 27, Cilt: 5.
- Köymen, N. K. (Haziran 1935). “Köy Tarım Demek Değildir”, Ülkü, Sayı: 28, Cilt: 5.
- Köymen, N. K. (Temmuz 1935). “Parti Programında Köycülük”, Ülkü, Sayı: 29, Cilt: 5.
- Köymen, N. K. (Ocak 1936). “Köycülük Çalışmaları”, Ülkü, Sayı: 35, Cilt: 6.